

zang het laatste is gebeurd en dat de laagten tusschen de duinruggen ingenomen zijn door ondiepe plassen en drassig woud.

Dan volgt de regenrijke Atlantische periode, waardoor ons meer bij Vogelenzang een diepte krijgt van meer dan twee meter. Het houtgewas wordt teruggedrongen naar de hogere plekken en daar vormt zich in de plooiën woudmoolm en veen en het zand daaronder verliest aan kalkgehalte.

Nu komt de droge subboreale periode. Het meer droogt uit, het houtgewas herwint daar terrein en bedekt weldra den geheelen bodem. Tot nu toe bestond het hoofdzakelijk uit elzen, wilgen, populieren, eiken, thans vertoont zich ook een enkele beuk. De duinen worden al droger en droger, zij raken in beweging, het bosch wordt vernietigd door stuifzand, zoowel oud kalkarm zand, als nieuw zand, dat van den zeekant komt aanwaaien en veel kalk bevat.

Eindelijk wordt het klimaat weer vochtiger, korstmossen, bladmossen en wat daar verder volgt, leggen de duinen vast en brengen ze in den toestand van thans.

Dit is een vluchtig overzicht van deze fraaie studie, waarop wij gaarne de aandacht vestigen en waarop wij nog menigmaal zullen terugkomen, wanneer wij ons rekenschap trachten te geven van wat er thans in onze duinen gebeurt. Voor de aardigheid geef ik nog even de opsomming van de planten, die door de onderzoekers zijn geconstateerd en dan moogt ge voor uzelf uitmaken of het Voorhistorisch Meer van Vogelenzang geleken heeft op het Kwakjeswater, op het Zwanenwater, op de Muien van Texel of op Doedemanskisten van Terschelling. En misschien wilt ge met mij er over piekeren hoe de Gewone Sterremuur, *Stelaria media* in dat gezelschap is verzeild. Ziehier de lijst: *Achnanthes exilis*, *A. hungarica*, *Epithemia turgida*, *Pinnularia major*, *P. viridis*, *Chara balthica*, *C. crinita*, *C. hispida*, *C. intermedia*, *Ustilago echinata*, *Sphagnum acutifolium*, *Brachythecium rutabulum*, *B. salebrosum*, *Hypnum pseudofluitans*, *H. fluitans*, *H. lycopodioides*, *H. scorpioides*, *H. Sendtneri*, *Equisetum heleocharis*, *Lycopodium annotinum*, *Polypodium vulgare*, *Aspidium Filix mas*, *A. Thelypteris*, *Pinus silvestris*, *Typha latifolia*, *Sparganium minimum*, *S. ramosum*, *Potamogeton alpinus*, *Juncus lamprocarpus*, *Phalaris arundinacea*, *Arundo phragmitis*, *Carex pseudo-cyperus*, *Cladium mariscus*, *Heleocharis palustris*, *Scirpus silvaticus*, *S. Tabernaemontani*, *Betula verrucosa*, *Alnus glutinosa*, *Corylus Avellana*, *Carpinus Betulus*, *Fagus silvatica*, *Quercus pedunculata*, *Salix cinerea*, *S. caprea*, *S. aurita*, *Ceratophyllum submersum*, *Stellaria media*, *Batrachium aquatile*, *Ranunculus acer*, *R. Flammula*, *R. repens*, *Nymphaea alba*, *Nuphar luteum*, *Ilex Aquifolium*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Crataegus monogyna*, *Fraxinus excelsior*, *Menyanthes trifoliata*, *Mentha aquatica*, *Leontodon autumnalis*, *Taraxacum officinale*.

Natuurlijk groeiden niet al die planten er tegelijk, ge moet het verband en de volgorde maar eens probeeren uit te zoeken en dan vergelijken met de opsommingen in Van Barends Studie.

JAC. P. THIJSSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Mierentabel. — Van Dr. Stärcke's Mierentabel zijn nog eenige overdrukken beschikbaar. Ze wordt u toegezonden op ontvangst van een postwissel groot f 1.— of storting van een gelijk bedrag op postgiro 16373 Jac. P. Thijsse, Bloemendaal. T.

Edward Bok, fantast. — Uw boek Texel is mij een waar genot, om er in te bladeren en zoo viel mijn oog daar juist op uw zeggen: „je moet maar durven”, naar aanleiding van wat Edward Bok geschreven heeft over zijn grootvader, alsof die allerlei voor Texel's natuurschoon heeft gedaan. Den ouden heer Bok heb ik op Texel gekend, evenals dezen Edward, die toen een klein jongetje was. Ik heb hem naar Amerika eens geschreven, dat hij (zeker te goeder trouw) zooveel onwaarheden de wereld ingestuurd heeft. Op die brief heb ik nooit antwoord gekregen.

Haarlem.

P. S. B.-B.